

דברי חכפר

גיליון מס. 2766 * ט' בניסן תשפ"ג * 31 ינואר 2023

כפר הנשיא * עלון פנימי

sachlav@outlook.com עורכת: שושנה שרק

בית כפר הנשיא מודיע בצער רב
על פטירתו בשיבה טובה של חברנו
ג'וני פרנק ז"ל
תנחומינו לשולמית, רפי, אביגיל, יעלי
וכל בני המשפחה הענפה
שלא תדעו עוד צער

אבא נולד בשם יוחנן, ב-1933 בדויסבורג שבגרמניה. אביו אמיל היה מורה בבית ספר וחזן בבית הכנסת, ואימו חווה היתה מורה לכלכלת בית, ואחר כך התפנתה לטיפול בילדיה יוחנן ואחותו מרטי, שנולדה ארבע שנים אחריו.

בילדותו המוקדמת אבא היה מוקף בדודים וסבים, וביניהם סבא מנס נוימרק שהיה רב הקהילה היהודית בעיר. הוא גדל בבית עם רוח ליברלית והמשפחה היתה פעילה בקהילה. זו היתה משפחה אוהבת וקרובה שהמעשה החינוכי היה כנר לרגליה.

ליל הבדולח שהתרחש בנובמבר 1938, היה אירוע קשה שהסיט את המשפחה ממסלולה. בית הספר ובית הכנסת הועלו בלהבות וסבי נאסר ע"י הנאצים ונלקח למחנה המעצר דכאו. סבתי הביאה לשחרורו כשהשיגה אישורי הגירה לאנגליה ובאוגוסט 1939, ערב מלחמת העולם השנייה, המשפחה נמלטה חסרת כל משיני הנאצים, בהשאירם מאחור את הסבים ועוד בני משפחה שנספו בשואה. המעבר לאנגליה הביא קושי בהכרת הארץ, השפה ומציאת עבודה. בתחילה אבא לא הצליח לדבר את השפה ולהבינה, והילדים האנגלים לא יכלו לבטא את שמו. כך הוא הפך מיוחנן לג'וני, האנגלית נטמעה בלשונם והוא לא שב לדבר גרמנית עד שהיה סבא בעצמו. לימים למד תואר ראשון בשפה האנגלית ויותר מאוחר יהפוך למורה לאנגלית.

בעת המלחמה המהגרים נשלחו ע"י האנגלים להסגר צבאי באי מן (Isle of Man) כיוון שהיו אזרחים גרמניים ובאו מארץ אויב. שם דאגו להגנתם וכלכלתם, אך את סבי שלחו למאסר באוסטרליה, ואבי נשאר עם אימו ואחותו באי. לאחר שנתיים המשפחה התאחדה, השתקעה בלונדון ותנאי החיים השתפרו. אבי שגדל לנער, הצטרף לתנועת הנוער "הבונים" ובמקהלת התנועה הכיר את אימי שולמית. שירתם המשותפת נמשכה עד סוף חיי, ואף פרחה בין שורות מקהלת הגליל העליון שם ישירו לאחר שילדיהם יגדלו.

לאחר שלמד באוניברסיטה ושרת בצבא, הוא ואימי התחתנו. רפי בנם הבכור נולד, וכמה חודשים מאוחר יותר הם עלו לארץ עם חבריהם לגרעין, הישר לכפר הנשיא. בתחילה עבד בענפי חקלאות שונים ואז נשלח ללימודי הוראה בבית ברל ובאותה תקופה נולד עופר בנו השני. אגב, מי שהמליצה לשלוח אותו ללימודים וחנכה אותו בתחילת דרכו היתה שושנה אדלשטיין, שאיתה הוא חולק כיום נינים משותפים. בסיום לימודיו חינך את כיתות סנונית ואחר כך דרור בבית הספר המקומי. ב-1963 הוא הקים את משק הילדים (לא היכן שהוא נמצא היום), כדי שלדבריו הילדים יוכלו להתנסות בגידולי צמחים ובעלי חיים. עוד חותם שהוא השאיר בבית הספר הוא הלחנת המנון בית הספר שכתבה שלומית עדר ליפשיץ כשהיתה ילדה. מוזמנים לשיר: בכפר הנשיא יש בית ספר בית ספר בכפר הנשיא... אחר כך כששלומית תהיה בוגרת היא תהיה רכזת משק הילדים שאותו הקים אבי. בשנים שיבואו נולדנו שתי בנותיו אביגיל ואני.

ב-1972 הוא נקרא לצו התנועה ונשלח יחד עם משפחתנו לרכז את ההדרכה בתנועת הבונים באנגליה. בתום השליחות עם שובנו לארץ הוא עבר ללמד בתיכון האזורי בכפר בלום, היה מחנך, רכז שכבה והתמקד בהוראת אנגלית.

בהמשך הוא בנה תפקיד חדש של מנהל פדגוגי בו ריכז תכניות לימודים וחנך מורים. אבא מעולם לא לימד אותנו – את ילדיו, אך היה מורה שלנו במובן העמוק של המילה בכך שהניח לפנינו דרך חיים. במהלך קריירת החינוך וההוראה פרש לשנתיים בהם היה מזכיר הקיבוץ והיה מעורב בחיבור תנועות הקיבוץ המאוחד והאיחוד לתנועה החדשה התק"מ. כשביקש לפרוש מההוראה מצא כיוון ישן-חדש להתפתחות בנגריית הקיבוץ, שם עבד עד שנפגע בתאונת דרכים וכושרו ירד. ממש כמו אביו לפניו, פנה מעבודת החינוך לעמל הכפיים בעבודת העץ.

המוזיקה היתה עמוד תווך בחייו, מראשית ילדותו כששמע את אביו מחזן בבית הכנסת, כשמצא בעצמו אקורדים בגיטרה וסולמות במפוחית. היתה לו שמיעה מוזיקלית מצוינת והבנה עמוקה שלה. כל יצירה ששמע ממוצרט ועד סשה

ארגוב, היה מלווה בשירה הרמונית משלימה. בחגי הקיבוץ היה מלווה את השירה בגיטרה, בשיעורי אנגלית לימד את הביטלס וכשניקה את הבית שמע פיטר פול אנד מרי. ברגעי המשבר בחייו כשעופר בנו נפטר וכשנפגע בראשו בתאונת דרכים, היתה זו המקהלה שחיברה אותו לחיים.

אבא שלנו, חיית חיים מלאים בעשייה והתפתחות. לימדת אותנו ללמוד, לעבוד, להאמין בעצמנו, להיות קשובים ופתוחים לאחר, לתת ולשאוף לטוב. זכית לראות את ילדיך פורחים ומקימים משפחות ולהנות מקרבתם. אמא ואתה עשיתם הכל ביחד מעל 70 שנה בנאמנות, אהבה ואכפתיות מופתית. השנים האחרונות לא היו קלות עבורך, אבל זכינו בהם לרגעי קירבה וחסד איתך ונזכור אותך במלוא הדרך. כעת אתה יכול לנוח על משכבך בשלום.

אנחנו אוהבים אותך כל כך ומאשרים שזכינו באבא הנפלא ביותר בעולם.

סבא ג'וני האהוב

יושבת במרפסת המשקיפה על נהר הגאנגה הגדול ברישיקש הקדושה. כאן המים מטהרים את החיים ובמורד הנהר ישאו את עפרם של אלה שכבר עזבו את גופם. המים זורמים ללא מעצור כמו הדמעות מעייני ומזכירים לי את תנועתם של החיים, להמשיך לנוע קדימה. כטבע של המים הנובעים בעוצמה בנדיק המעיין, זורמים במסע מרתק ולבסוף מתמזגים אל הים, כך גם אתה כעת.

מחפשת את המילים, מבולבלת מהידיעה שהן יהיו מילות סיכום אך שמחה שאתה ממשיך האלה ומשאיר את הסבל מאחור. עם העצב הגדול שמציף את גרוני ועייני.

ליבי מלא אהבה והודיה על המפגש המיוחד שהחיים העניקו לנו, 25 שנים של אהבה טהורה ללא גבולות! אז כל שנותר לי כעת הוא להגיד תודה. תודה על היותך אתה - אדם פשוט צנוע ומעורר השראה. תודה על האומץ ללכת אחרי הלב ולהקים בית מלא אור בתוך עולם שהיה כואב וחשוך.

תודה על הטוב הפשוט שלימדת אותי בכל מפגש. על אין סוף הסבלנות והתחושה המיוחדת שתמיד ידעת להעניק ללא מאמץ - שאני נהדרת ואהובה בדיוק כמו שאני.

תודה על הרצון והנכונות שלך להיות בתוך חיי מהרגע שהגעתי לעולם, על שנים שהיית שם לאסוף אותי אחרי הגן, על הכביש מחוץ לסטודיו בראש פינה, בערב הורים למרות שזה לא היה תפקידך, שלימדת אותי את חשיבותה של עמידה בזמנים בלי לכעוס בכזו עדינות שזרעת בתוכי את הרצון לעמוד בהן בעצמי שתהיה גאה בי - ואני יודעת שתמיד היית.

תודה על אותם ימי שלישי מיוחדים שהייתי מגיעה לארוחת צהריים. תמיד אותו פינוק, שניצל תפוחי אדמה מטוגנים ומלפפון פרוס, מלווים בסודוקו הקל שנגזר מהעיתון של השבוע האחרון.

תודה שלימדת אותי ענווה ושוויון כשבאלגנטיות ניסחת את הצעת העבודה לעזור לכם בבית כשכבר לא יכולת בעצמך. פתחת בפניי את הדלת לאינטימיות של ביתכם האהוב וכך גם את הקשר שלנו לחברות קרובה.

תודה על הכנות שלך בחודשים האחרונים, לבקש ממני לחזור בכל פעם שדיברנו בטלפון ועל היכולת להגיד לי בלי מילים לעוף ולגדול עד אין סוף. איזה זכות מיוחדת הייתה לי לגדול בעולם כל כך עטוף באהבה, לחוות קשר חזק שכזה של נכדה וסבא. מדהים איך הצלחת להעניק אהבה טהורה שכזו ל-12 נכדים ולכל כך הרבה אנשים בו זמנית.

ובשם שבט פרנק הצעיר - תודה על השבט האדיר שיצרת יחד עם אהובת ליבך ועל הנכחת חשיבותה של המשפחה כעוגן בחיים של כולנו. על אותן קייטנות קיץ שקרו מעצמן בסלון הקטן שלכם, בו קופסאת הבייגלה תמיד הייתה מלאה במקומה - כמו מזכירה שכאן תמיד מותר ורצוי להתפנק. בשם השבט הגדול שלך תודה על אותם טיפולי אבוקדו כשנפצענו או בשעת משבר טיפולי קישוא ושאר ירקות. על עשרות פעמים של "הודיני" כשכל הנכדים עומדים בטור ואתה מלא בסבלנות בשביל כל אחד מאיתנו. על סיפורי ספידי זריזי לפני השינה, נסיעות בוואטיקר בשבילי הקיבוץ, סנדוויץ' עם "גבינה לבנה" לפני שהולכים לבקר את סבתא במפגש. על "קלבות שבת", מעדני שבת, ימי כיף ונוכחות בכל ההופעות סופי שנה של כולנו.

לסבא שלנו אנחנו רוצים להגיד שמלבד הידיעה המנחמת שלא תסבול יותר אתה תחסר לנו מאוד.

ולאותה נשמה מיוחדת השוכנת בתוך גופו אני רוצה להניח הזמנה להיפגש שוב אי שם.

אני מקווה שג'וני היקה יסלח לנו על העובדה שלא קבענו (פונקט) מתי.

מביטה שוב בנהר. קרני השמש יצאו מבין העננים והוא מאיר בזהב. חוזרת אל אותה תנועה הזורמת אל הים ויודעת שזהו דרכו של עולם וכל שיש לנו כאן הוא זמן קצר לאהוב בלב רחב, כמו שלימדת אותי יום יום. אוהבים ללא גבולות של זמן וגוף.

באלי וכל הנכדים

ניר זיו כתב על סבא שלו:

סבא יקר,

אני כותב את המכתב הזה כדי להיפרד בפעם האחרונה.

זה לא שהיית כל כך חזק בפייסבוק אבל בטוח ששם למעלה האינטרנט מהיר יותר ומהר מאוד זה יגיע אלייך.

למרות שאולי אינך איתנו במובן הפיזי, הרוח שלך תמשיך להדריך ולעורר אותנו בכל יום.

אני רוצה להביע את תודתי העמוקה על כל מה שעשית עבורי ועבור כל המשפחה ואיזה בסיס חזק ואוהב בנית בשביל כולנו. היית אדם מרשים שנגע בחייהם של רבים כל כך, והמורשת שלך תמשיך לחיות דרך הזיכרונות והשיעורים שהשארתי אחריך.

תודה שהיית מודל לחיקוי כל כך מדהים ולימדת אותי את החשיבות של עבודה קשה, מסירות והתמדה. למדתי ממך שעבודה קשה וחריצות תוביל אותי רחוק (בטרקטור בתמונה מגיל צעיר).

האהבה והתמיכה הבלתי מעורערות שלך היוו עבורי מקור קבוע לנחמה וכוח, ותמיד אוקיר את הרגעים שחלקנו יחד.

אתגעגע לנוכחותך מאוד, אך זכרך יישאר לעד בליבנו, וכל פעם שאחשוב עלייך הלב שלי יתמלא מחדש.

תודה על שלימדת אותי אהבת אמת ונתינה אין סופית. לפחות לא ראית את ארסנל לוקחת אליפות השנה אני יודע שזה יכול היה להיות קשה עבורך,

אני אוהב אותך מאוד זוהי פרידה שלמה ומלאת אהבה,

ניר.

שולמית, רפי, אביגיל, יעלי, וכל המשפחה,
 מנקודת המבט שלנו, ילדי הקיבוץ, גיוני מאז ומתמיד תפס מקום של כבוד
 בפנתיאון הדורות הראשונים. הוא לא עשה זאת בדרך של טיפוס סולמות
 שררה, או דרך שרשרת מכוונת של לחיצות ידיים מסוימות. הוא לא עשה זאת
 במכוון. הוא פשוט התייצב לעבודה, התחייב לתרום לקהילה ככל יכולתו, ותמיד
 התנדב למלא תפקידים נחוצים, משמעותיים, שלא-דווקא הביאו נחת.
 מי רוצה ללמד חבורות של נוער קשה-עורף? גיוני.
 מי רוצה ללמד אנגלית, שפה קשה? גיוני.
 מי רוצה להיות מחנך, ולא רק מורה? גיוני.
 מי, בתור חצי-פנסיונר יבנה מיטות, ארונות, ושולחנות? כנראה שגיוני.
 מי יתנדב לנגן גיטרה, בערבי שירה וחג, במשך חצי מאה? טוב, ברור שגיוני.
 והכל בלי ציפייה לשכר או יחס מיוחד. איזה בנאדם, עם כל כך הרבה כשרונות,
 ידי זהב, ידע מעמיק ונרחב, קול בס רדיופוני, ודייקנות של ייקה. וכמובן, מליבו
 זורמים נהרות של אהבה ונתינה לכל הילדים והנכדים והמשפחה הענפה. כולנו
 זוכרים את ערבי השקופיות, ההרצאות המרתקות, השיחות המסתלסלות.
 נתגעגע לאיכפתיות, לקשר האנושי, לשאלות ששאל על שלומם של אחרים,
 לתשובות הישירות והפשוטות על עצמו. גיוני אדם שורשי, מעמיק, מאוזן, בעל
 עקרונות, משתתף, ונותן ללא פשרות. בפשטות. mensch.

נוח על משכבך בשלום, גיוני

נir פרלסון

רפי, שולמית, אביגיל ויעלי וכל המשפחה (רפי - תעביר הלאה), שמעתי על אבא ג'וני ביום שישי בלילה. מאז אני יושבת וחושבת מה להגיד כי אני רוצה לומר דברים מהלב אבל גם לומר דברים שאנשים שאבדו אדם יקר להם "ירצה" (עלאק ירצה - יוכל להכיל אולי) לשמוע. הדברים מהלב הם בעיקר המחשבה שעכשיו עופר עם אבא שלו. הסדר מתחיל לשוב לקנו.

דברים מהלב: זה שבפעם האחרונה שראיתי את ג'וני, ראיתי שהחיים קשים יותר עבורו והוא לא מהסס להיפרד מהם. הוא רק מהסס להיפרד מהאנשים שיקרים לו כל כך. ברגישותו הרבה הוא חושב על האחרים ורוצה בטובתם ולכן נאבק לא לגרום להם צער. כך ג'וני תמיד זכור לי: מסתכל שניה עמוק לתוך העיניים ומהרהר מה לומר לך כדי שיהיה קל יותר וטוב יותר.

בדברים הטובים, הייתה גיטרה (אמיתית או דמיונית) שתמיד שמחה ואילו בדברים הקשים: היה מבט מהרהר, מלא ברוך והכלה שרק רצה לקחת את הקושי או הכאב או האכזבה. הדברים מהלב זה המחשבה שאולי עכשיו, מלאכי מרום יתנו לג'וני קצת בחזרה מכל מה שהוא נתן. יתנו לו בחזרה להיות עם בנו האהוב, עופר.

והדברים שמשפחתו מעדיפה לשמוע, להכיל: אז לא כל כך מאמינה בלומר לכם "תהיו חזקים". אל תהיו חזקים - זה הרגע לשחרר קצת, להתאבל, להיות "חלשים". לחבק, להיות קרוב ולהיות בקבלה. מרחוק זה בעיקר מה שאני כרגע שולחת: חיבוקים וכתף נותנת. להגיד לכם שלא תדעו עוד צער זו תקווה מאוד תיאורטית אבל אני כן מקווה שהצער כרגע הוא בעיקר של געגועים ולא של אובדן. מתוך היכרותי אותכם זכיתם באבא כל כך מיוחד: היותו איש חינוך באה לידי ביטוי בילדים שמצאו, כל אחד, את דרכו לאושר והגשמה. בכך שכולכם הפכתם בעצמכם להורים נפלאים. זה לא יאבד וזה ימשיך את המורשת שלו לדורות והוא יישאר חי לנצח. תמיד כיף להיות בקרבתכם ואני בטוחה שלמרות ימי האבל, אתם מוצאים זמן לצחוק ולהנות מהביחד הכול כך מיוחד שלכם. ג'וני התברך בהרבה נכדים והנה גם נינים הגיעו שהוא זכה לחבק ואני בטוחה שהוא כבר מחייך למעלה ונהנה מההישגים הכי טובים שאדם יכול לבקש: משפחה גדולה ואוהבת ומחבקת ששמה מעל הכול את האהבה. אני בהחלט מאמינה

שג'וני נפרד מהעולם אדם מאושר וזה בזכותכם. שולחת הרבה חיבוקים (לא
אוכל להגיע להלוויה) ונתראה בקרוב. אהבה גדולה,
אפרת אדלשטיין-שפיצר:

בית כפר הנשיא מודיע בצער רב
על פטירתה של
אידה חביבי ז"ל
תנחומינו לרננה ורומי
ובני המשפחה
שלא תדעו עוד צער

נפרדים מאידה

לפני שהכרתי את אידה, הכרתי את רננה ובנה הפעוט רומי, שהגיעו לכפר הנשיא, ובאו לספריית הילדים בקביעות ובעיניים בורקות. הייתה זו אהבה ממבט ראשון, שנקשרה סביב האהבה לספרים, ההומור הנהדר שלהם, והחוכמה של שניהם.

לימים אידה הגיעה הנה, ודור שלישי נוסף לחברות העמוקה.

אידה ילידת מרץ 1938, בתחילת החודש מלאו לה 85 אביבים מלאי עשיה ותרומה. אשת חיל שתולדות חייה שזורים באלה של המדינה, ושל אזור הגליל.

בת לשושנה ויעקב, נולדה וגדלה קרוב לכאן - ביסוד המעלה, שם נולד גם יעקב, אביה. אידה נולדה עשר שנים לפני קום המדינה, וזיכרונות ילדותה בגבול עם סוריה אינם קלים. ללא ממ"ד או מקלט, רק תעלות הגנו על הילדים והמבוגרים מפני ההפגזות התכופות. הגליל של אידה הוא הגליל של פעם. כמעט ללא כבישים, הרבה בוך בחורף, עם ימת החולה לפני הייבוש, לשם היו יורדים להתקרר במים בתקופת הקיץ הלוהטת. למשלט דרדרה היו צעירי יסוד המעלה שטים בסירה, כדי לשמוח עם הצעירים ששמרו על המשלט.

אידה למדה בנחלת יהודה, ובשירותה הצבאי עסקה במקצוע נדיר לנשים בשנים הראשונות של המדינה – נהגת ג'יפ (וויליס) בגדנ"ע. אכן, אישה ג'דע.

לאחר השחרור למדה בביה"ס לאחיות בירושלים, ועבדה במשך 38 שנים כאחות בטיפת חלב במספר מקומות בארץ, אך בעיקר באזור הגליל. היא זכרה את טובא כשבקושי היו בה בניינים, והיו בה בעיקר אוהלי שיער, צריפים ופחונים, ועסקה בתחום החשוב של ליווי אימהות ותינוקות ומתן חיסונים אפילו ברצועת הבטחון בדרום לבנון (1986/7). מתקופה זו נשארו לה חוויות רבות. דורות של ילדים (וילדיהם) זוכרים את אידה כמי שחיסנה אותם והכילה את מכאוביהם כאחות ובמיוחד כאדם (אישה), בעלת לב חם ואכפתי, ונכונות לעזור.

היא נישאה לגדעון, הם גרו בנתניה ושם בנו את משפחתם והביאו לעולם שלוש בנות.

ב-1969 עברה המשפחה לביריה עם הבנות הקטנות: הבכורה אביחג, רננה שלנו, והצעירה – עדי. גדעון נפטר ב-1994 ואידה נשארה בביריה עד שעברה לכפר הנשיא. היא זכתה להיות סבתא לארבעה נכדים: שחר, רומי, שקד ועומר.

לאחר צאתה לגמלאות, פנו אליה ממחלקת הרווחה בצפת לעבוד עם נשים מוכות. היא התגייסה כמו תמיד, למדה את הנושא, והקדישה ימים ולילות לנשים במקלט, שחייהן היו בלתי נסבלים.

לאחר מנוחה מהתפקיד החשוב אך המתיש, החלה לעבוד כמתנדבת בביטוח לאומי, תחום בו עבדה במסירות עד הזמן האחרון, ועזרה גם ללא מעט מחברי הקהילה שלנו. בשקט, באחריות ובדייקנות עזרה הן לפונים, והן לחברותיה לעבודה, וזכתה להערכה רבה.

לכפר הנשיא הגיעה בעקבות הבת רננה והנכד רומי הפעוט, שהגיעו הנה ב-2003. הכרנו אישה מתולתלת ופעילה, אסתטית, רחבת אופקים וחברותית, רבת כישורים ומרץ, מטיילת המון ובכל הזדמנות.

קוראת הרבה, אוהבת להמליץ על ספרים לחוג מכריה, שותפה בחוג הספרות של תמר, ונהנית מבילוי עם הנכדים והמשפחה החמה והמחבקת. כשרון הבישול והאפייה שלה התפרסם בכל האזור,

והעוגות שלה זכו לתהילה. לאידה היו גם "אצבעות ירוקות" כפי שאומרים אצלנו, וגינתה המטופחת מעידה על כך.

בחלוף חמש שנים, לאחר שראתה "כי טוב" בכפר הנשיא, בנתה בית בהרחבה, ובו גרה בשנים האחרונות. היא אהבה להזמין אנשים להתארח בביתה, לשיחות מעניינות ועשירות, וכמובן כיבוד מעשה ידיה.

מחלתה הפתאומית באה לכולנו בזעזוע.

אידה הייתה ידידה אישית שלי, והיא תחסר לי מאד.

לרננה ורומי, וכל שאר בני המשפחה – אנו אתכם באבלכם.

רחל גינת

בית כפר הנשיא מודיע בצער רב
על פטירתו בשיבה טובה של
משה (מופטי) ליפשיץ ז"ל
תנחומינו למיכה, רותי, יוני
ובני המשפחה הענפה
שלא תדעו עוד צער

אני רוצה בעיקר להודות
לך אבא יקר שלי ואהוב שלי.
להודות:

על הדרך שגרמת לי לעבור
על הקשיים שהצבת
על הקשיים שהצלת אותי מהם
על מה שמנעת ממני
ועל מה שאפשרת

תודה שחיית 100 שנים
שנתת לי מלא סיבות להשוויץ בך
שלימדת אותי צניעות, מסירות, שליחות,
חייה ותן לחיות,
לעשות את מה שצריך כי זה מה שנכון.
לראות את התמונה הגדולה ,
את הכלל,
את מה שחשוב.

אני בטוחה שאתה רואה ושומע אותנו עכשיו
אז תמסור ד"ש חמה ואוהבת לאמא

רותי

היי אבא, מה שלומך?

כך במילים אלה הייתי פותח איתך את שיחת הטלפון היומית בינינו במהלך השנה האחרונה. תשובתך כמעט בכל הפעמים הייתה מתחילה בכחוח קל בגרון ובמילים "טוב תודה", כן, אפילו ביום ראשון האחרון לפני אך יומיים בלבד.

אני לא יכול להגיד שזה בגלל שהיית דווקא אופטימי תמיד או ש-באמת הרגשת טוב, פשוט לכל אורך חיך לא רצית להיות לעול או להדאיג או חס וחלילה לבקש עזרה מאחרים, וזה אפיין אותך ממש עד ימיך האחרונים. מהלך השנה האחרונה בחיך אופיינה בדעיכה איטית, כמעט לינארית, מתואמת ומאוזנת בין יכולותיך הפיזיים והקוגניטיביים.

יכולת זו אפשרה לך לצלוח לפני רק חודשיים בלבד, ממש ביום הולדתך ה-100, את מחלת הקורונה הקשה שכללה גם דלקת ריאות חריפה. נראה לי ששברת פה שיא גינס בתור האדם הזקן ביותר שהצליח לעבור את המחלה הקשה ולחזור + לחייו שהיו לפני כן. לא ברור לי לגמרי עד הסוף מה היה הסוד שלך לחיים הארוכים, אותם חיית בקצב ואנרגיה יוצאות דופן, עד כדי הפיכתך למותג בתחום היעילות והנמרצות ועד ממש לשנה האחרונה לחיך. כן יש שיגידו, או, כולם בעצם, שאלו הגנים שלך, ולראייה, אחותך נפטרה לא מזמן בגיל 94 ואחייך בן ה-93, בריא לחלוטין, הגיע כל הדרך מדרום אפריקה, לחגוג איתך את יום הולדתך ה-100.

(מזל, שאת מחלת הקורונה החליט לעבור שם, לפני כחצי שנה, אחרת מי יודע איך זה היה נגמר פה, כנראה היינו מכנים את האירוע "חגיגת הקורונה של משפחת ליפשיץ", שכן גם מיכה ולינדה חלו באותו זמן).

אבל אני טוען שלא רק הגנים פה בתמונה. הייתה גם מנת השוקולד היומית עליה הקפדת כל חיך, כן, אפילו ממש עד לרגע לפני שנרדמת לתמיד, (למעשה עם הטעם הזה נפרדת מהחיים).

הייתה גם שיגרת החיים היום יומית, סדורה ומתוכננת לפרטי פרטים, אותה הקפדת ליישם וממנה לא חרגת, וזאת כיאה למוצאך הייקה ויכולותיך השכליות והראליות בעיקר.

אבא, כל חיך הייתה פעיל ונמרץ עם מוסר עבודה גבוה. לא ויתרת לעצמך וגם דרישותיך מאחרים היו בהתאם, שימשת דוגמה לחריצות והתמדה. גם כשהתיישבת לשחק שח או לקרוא ספר, עשית זאת בקצב מחשבתי גבוה. תמיד הקדמת את יריביך במספר צעדים. היו גם ידיך הטובות בהן ביצעת עבודות נגרות שמחזיקות עד היום (יותר מ 50 שנה).

פועלך ותרומתך לקיבוץ ובפרט במפעל הבונים היו רבים ומשמעותיים ונמשכו גם אחרי גיל 80, כולל נסיעות עסקיות להודו.

אבא,

אתגעגע אליך מאוד ואזכור אותך תמיד כמופת של אדם שדבק באמונתו ודרכו לשוב הארץ בעבודה והשקעה ללא גבולות.

יוני

יש לי המון זיכרונות מהקיבוץ, ומסבא, שמלווים אותי בחיים. אני רוצה לשתף אתכם בזיכרון אחד, שמלווה אותי בהמון מקומות בחיים.

אני לא זוכר מתי בדיוק הייתה הפעם הראשונה ששיחקנו שח-מט, אבל אני כן זוכר שידעתי לקרוא אנגלית, ושהמשחק היה מאוד ארוך. הוא התארך זמן רב לא כי הייתי יריב ראוי בשום צורה, אלא כי אחרי כל מהלך שאלתי אם הוא טוב או לא. שאלתי נענתה בהסבר מעמיק וארוך על סוגי מהלכים וטקטיקות. למרות הסבלנות האינסופית שלך להסביר לי על מהלכים, תמיד הדגשת שכל מה שאתה יודע - למדת מספרים. אף אחד לא נולד רב-אומן, אבל כל דבר, אפשר ללמוד. את אותם ספרים כתבו גדולים וטובים ממך, כך אמרת, ותמיד עדיף ללמוד מאנשים אחרים, מאשר לחשוב שכל הידע נמצא אצלך. נתת לי ספר שח-מט למתחילים, והתחלתי לקרוא. הספר לא היה כמו ספרי המדע הבדיוני או ספרי המתח שהייתי רגיל אליהם, אבל אני רציתי להבין איך אפשר ללמוד כל דבר, גם אם הוא מסובך כמו שח-מט. לאחר כמה ניסיונות זנחתי את הספר, וכמובן שבכל משחק שלנו מאז הפסדתי, אבל למדתי ממך לקח מאוד חשוב:

כדי להצליח - צריך לעבוד קשה. צריך להתחיל מלמטה בבסיס, ולעבור שלב אחרי שלב - כמו בבניין. בנין שיסודותיו רעועים יתפרק במשב רוח קלה, וכדי לבנות ידע - חייבים להעמיק וללמוד כל בסיס ובסיס. לא תמיד זה קל, לא תמיד זה מעניין, מרתק ומרגש, ולא תמיד רואים את היעד בקצה-אבל למרות הכל הוא שם. עיגול פינות, או קיצורי דרך, מובילים לתוצאה ההפוכה, ומתגלים מהר מאוד כמארכי דרך.

השיעור הזה מלווה אותי לכל מקום, ולכל דרך שבה אני הולך בחיים.

אלדד

נפרדים ממופתי

איש קטן עם אנרגיה גדולה. מתרוצץ במרץ במדרכות, תמיד עסוק, יעיל, נמרץ, שקט וצנוע. כששאלתי לשלומי, או אמרתי לו מילה טובה של הערכה, תמיד הגיב בביטול: מה פתאום?

משה מקס נולד בהמבורג, גרמניה, בינואר 1923. כשהיטלר עלה לשלטון, היגרה המשפחה לדראפ, שם הצטרף משה בן ה-11 לשומר הצעיר. בתום מלחמת העולם, עלה גרעין של 40 חברים על ספינת מטען (בשם הונג קונג) שהפליגה לפורט סעיד שבמצרים, עם סרטיפיקטים. משם הגיעו לחיפה ברכבת, באוקטובר 1945. מופתי ושאר חברי קבוצת "השומר הצעיר" עבדו בבניית העיר נתניה, ובהשקיית הפרדסים.

הגרעין היה מיועד להקמת קיבוץ שובל, אך מופתי לא התלהב מהאידיאולוגיה הקיצונית שלהם, ועזב לאחר זמן קצר. את השם המיוחד "מופתי" זכה לקבל מחבריו, לאחר שבדיונים הערכיים נהג להתנגד בעקשנות להצעות ולאורחות חיים שנראו בלתי סבירים בעיניו.

בזמן ההפלגה הממושכת ארצה, הכיר מופתי חברים מתנועת "הבונים", ולימים הם פנו אליו שיתגייס לעזור בעליה על הקרקע של מעין ברוך. מופתי היה שותף ללילה הדרמתי של הקמת ישוב "חומה ומגדל", ובסיומו חזר לכפר בלום, ונתקע שם עקב עוצר שהטילו הבריטים.

הוא התחבר עם חברי גרעין "הבונים", ובעיקר עם בחורה סקוטית מסוימת. הם עבדו (קשה) בגן הירק, טיילו לאורך הירדן, וניהלו שיחות על הפערים האידיאולוגיים בין שתי התנועות החלוציות...

כשהגרעין החליט לעבור ל"עצמאות" בחדרה, אנשי כפר בלום לא איפשרו לפנינה (ולואי נתן) לעבור עם כולם, ודרשו מהן להישאר ולהמשיך לעבוד בגן הירק. ובתקופה ההיא – עשית מה שצריך. לאחר זמן לא רב הן הגיעו לחדרה, ושם התהדק הרומן בין מופתי ופנינה, והוא התקבל רשמית כחבר ב"גרעין הבונים", בדצמבר 1947. הוא עבד שם כעגלון, מה שאיפשר לו לקחת את פנינה בגנבה ל"קפולסקי" בחדרה, לבלות בפרטיות, ולפנק אותה קצת. חתונה קיבוצית צנועה, שמחה ויפה נערכה לשני זוגות: פנינה ומופתי, וגוסי וג'. רק כשפנינה הייתה בהריון מתקדם עם מיכה, אחותו של מופתי באה לבקר בחדרה, ואז נערכה חתונה רישמית, אצל הרב המקומי.

מופתי עלה עם החברים למנסורה, ופנינה נשארה עם הנשים ההרות והאמהות בחדרה. מיכה הבכור (מקבוצת עופר), נולד בחדרה בסוף 1949. אחריו רותי

(כיתת אייל), ולאחר 11 שנים (אולי בזכות המעבר ללינה משפחתית?) נולד יונתן (מכיתת עפרוני).

מופתי עבד עשרות שנים במפעל "הבונים", עם הפסקה בה כיהן כגזבר הקיבוץ. איש עבודה בכל רמ"ח אבריו, מסור ורציני, אמין וערכי. שילוב של ידי זהב, אכפתיות ושקט. הוא מילא מיגוון תפקידים: שיווק, מנהל היצור, ומנהל המפעל בצח"ר.

הוא יצא פעמים רבות בשליחות מפעל הבונים לחו"ל, לפעמים שהה בחו"ל מספר חודשים. מופתי התנהל תמיד בצניעות רבה בנסיעותיו, חסך ככל יכולתו ושמר על כספי הכלל.

פנינה נפטרה ב-2016 לאחר חיים שלמים של זוגיות אוהבת, ומופתי המשיך לשמור על עצמאותו, אפה עוגות לתפארת, בישל, וניהל את הבית למופת, עד גיל מופלג.

הוא יצא לפנסיה לאחר 54 שנים של עשייה מבורכת, ובינואר זכינו לחגוג לו יום הולדת מאה. בשנות הגימלאות מופתי נהנה מהחברותא והפעילויות הן במפגש, והן ב"ותיקי הגליל", קרא הרבה, ונהנה מהמחשב.

עד לפני חודשים ספורים עדיין הילך במהירות במדרכות, נושא שקית יומית של קניות מהאלונית לביתו. לא קל היה לבני המשפחה לשכנע אותו לקבל עובד זר. קשה היה לו לוותר על עצמאותו.

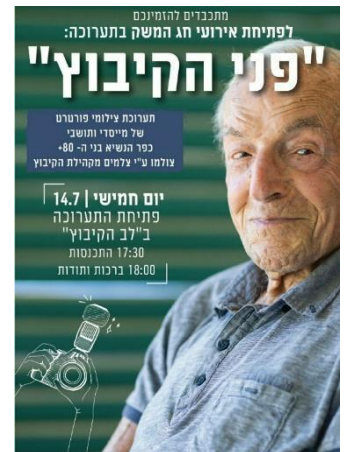
סוני היה מסור מאוד, ואהב את מופתי ואת בני המשפחה.

במבט לאחור מופתי לא אהב את השינוי באורחות חיינו. כפי שאמר: חמישים שנים עבדנו למען הקיבוץ, ועכשו החברים עובדים למען עצמם. הוא כאב את הגזירות והקיצוצים שהוטלו, לתחושתו, דווקא על המייסדים.

מופתי, מאחורני דור המייסדים, מלח הארץ, חלוץ וחרוץ, תחסר לנו מאוד.

למיכה ולינדה, רותי ויונתן וכל המשפחה המורחבת – אנו איתכם בצערכם - צערנו.

רחל גינת

האבות המקימים מאת שלומית ליפשיץ ©

שתי תובנות שהיו לי על החיים התערערו בשבת קיצית אחת בכיתה בית. הראשונה הייתה קשורה לעולם המבוגרים - הייתי משוכנעת שהמבוגרים לעולם אינם ישנים. הורי היו משכיבים אותי לישון ואז היה נשמע הדהוד צעדיהם המתרחקים על המדרכה בלילה החשוך עם קולות התנים ובבוקר היה מישהו מבוגר מעיר אותי. אם הייתי מתעוררת באמצע הלילה - תמיד היה שם הורה, לרוב אחד האבות של ילדי הכיתה, שהיה מזדרז אלי.

התובנה השנייה שהתערערה, קשורה לאבות - עד לאותה שבת חשבתי שאבות עושים דברים בצורה מסורבלת, בדומה לדרך שבה אבא היה מסרק אותי, בתנועות חדות, עם שביל בצד כאילו הייתי בן. ידעתי שאבות לא ממש מבינים. אפשר לסדר אותם.

באותה שבת התעוררתי, כרגיל, לקולות הבוקר, הקריאה המונוטונית, הקצובה, כמו מודאגת מעט, של תור הצווארון והבעות התהייה קלי הדעת של הצוצלת.

עדיין לא הגיע האבא התורן. קמתי ללכת לשירותים. ראיתי את מוסי, אבא של אמנון, שוכב על גבו, ישן לגמרי ונוחר, על מיטת הספסל של 'ההורה הישן'. ככה גיליתי שגם מבוגרים ישנים. כשחזרתי הוא כבר התעורר. הוא ישב, שיערו סתור. נראה מצוברח - עד שמצא את משקפיו. כשראה אותי התפשט חיוך חם על פניו והוא אמר, "מה יש מייד'לה? את לא יכולה לישון?"

קיוויתי שנוקי, אבא של טליה ש. יהיה התורן. כשנוקי היה תורן הייתה חגיגה. כיתר הילדים, לא הייתי יכולה לחכות שכבר תגמר ארוחת הבוקר. היינו עוזרים לפנות את השולחנות, לשטוף את הכלים ולסדר את הכיסאות בעגול. ואז היה מגיע הרגע המיוחל - נוקי היה מצביע על החור שבמרכז סנטרו הדשן ואומר, "הפעם אספר לכם את הסיפור האמיתי, על איך שקבלתי את החור בסנטר שלי". פעם סיפור תלאות בג'ונגלים של האמזונאס, במאבק נגד אינדיאנים נושאי כידונים מורעלים, פעם היה זה מעשה גבורה מול נאצי נושא סכין, או במלחמה על גדר הקבוץ נגד הסורים. תמיד, כשסיים, הייתי שואלת, כשאר הילדים, "הפעם זה באמת?" לאחר שהיה מבטיח, שהפעם זו אמת לאמיתה, כבר הגיעה השעה תשע בבוקר - הזמן ללכת לחדר ההורים.

גם לני, אבא של אילנה היה מספר סיפורים, בקול שקט, חם ונעים. הוא היה עושה אתנחתאות ארוכות ומרתקות, כדי לסדר את שרווליו. אריק, אבא של מרב, שידע לספר סיפורים ללא סוף, העדיף להוציא אותנו לשחק כדורגל או קריקט.

מי שהגיע לבסוף באותו בוקר היה מופתי, אבא של רותי ל. מופתי היה מקפיד תמיד שהכול יונח בדיוק במקום. למחרת המטפלות היו אומרות, "אנחנו יודעות מי עשה הקמת שבת אתמול!". הוא היה מביא משחקים.

כשסיימתי להתלבש היו כבר השולחנות ערוכים לארוחת שבת בבוקר - שלוה, חלב, חלה פרוסה, ביצה קשה, ירקות וגבינה.

רותי יצאה מהחדר שלה ורצה צוחקת אל אביה. הוא הוציא מכיסו שקית מלאה בבלורות צבעוניות, חדשות ואמר, "לכו לשחק עד ארוחת הבוקר".

זו הייתה עונת הבלורות. רותי ל. הייתה אלופת הכיתה. ידעה להפליק את הבלורה למרחק ובמדויק. הבלורה שלה כמעט תמיד פגעה בבלורה אחרת או נכנסה לבור. בזמן שרותי סדרה וניקתה את הבורות שפכתי את הבלורות על האדמה. הן היו מבריקות ובתוכן הבהיקו פרפרים רבי כנפיים בשלל צבעים שונים. אחת הייתה יפה במיוחד, בשלושה צבעים – ירוק צהוב ואדום.

לאחר שסיימתי לאכול את השלוה, אכלתי את הביצה הקשה. חלק מהחלמון היה רך וצבעו כתום עז. עלתה בי מחשבה שאני אוכלת אפרוח. רותי ל. שישה לידי, ספרה את הבלורות, כבר בפעם השנייה. האפרוח נתקע לי בתחתית הגרון.

כשעמדתי לצאת הביתה, עמד מופתי בפתח, פרש את ידו מולי ובקול רם ומצווה שהסתיר גם שמץ זעיר של חיוך אמר, "תודה". מבוישת מאד. הנחתי בידו את הבלורה בעלת שלושת הצבעים שבערה באגרופי.

בזמן שרכן לידי וטרח לנקות מהרצפה, בהבעת מיאוס, את בליל העיסה החצי מעוכלת של שלוה, חלב וביצה חצי קשה, אמרתי, "בביצה היה אפרוח ואני אכלתי אותו".

הוא הרים את פניו לגובה פני ואמר, כשעיניו מחייכות בשובבות, "זה היה אפרוח של ציפור רעה".

מעולם לא גנבתי מאז.

שלושה ימים ברציפות ירדנו אל בית העלמין ללוות אנשים יקרים בדרכם האחרונה. על מנת לא לתפוס יותר מידי מקום בגיליון אחד, ולמרות שאני רוצה לכתוב על כל אחד ואחת מהם, אקצר הפעם ואם יהיה לי הכוח, ולכם הסבלנות לקרוא, אמשיך בשבוע הבא.

• ג'וני פרנק

מהרגע בו נודע לי על פטירתו של ג'וני הרגשתי איך אני צמודה לרשת צפופה מאד של קשרים וקשרי קשרים עם ג'וני ועם משפחתו.

אתחיל בכך שג'וני ושולמית היו חברים טובים וקרובים של אריה, ואחר כך שלי. אריה תמיד מספר בגאווה שהוא היה זה שערך את ההיכרות בין ג'וני ושולמית במקהלת "הבונים" בלונדון. בפחות גאווה הוא סיפר, איך אחרי החתונה של הזוג הצעיר הוא חזר הביתה במכונית של אביו, מאחוריו נסע פאול במכונית של אביו, ובראש השיירה נסע עוד חבר ברכב של אביו. בתאונת השרשרת שקרתה להם ברחוב אוקספורד, ניזוקו כל שלוש המכוניות, ואריה היה צריך להסביר לאביו למה המכונית דפוקה מלפנים ומאחור.

כמה שנים אחר כך, כשאריה כבר היה בארץ, בכפר הנשיא, הוא נשלח לחיפה לפגוש את קבוצת העולים החדשים מגרעין ה' שהגיעה באניה לארץ. אריה, הרווק הצעיר, היה מופתע מאד לראות את חברת נעוריו כשתינוק (רפי) בזרועותיה.

גם עם ארבעת ילדי פרנק, שלא לדבר על שאר בני המשפחה, היו לנו קשרים חזקים. אלישע גדל בכיתת עופרית עם אביגיל, והקרבה בין שרית ויעלי היא כמעט קרבה של אחיות. בין השאר, בילינו כמה וכמה חופשות משפחתיות ביחד, גם בארץ וגם בסיני, ואפילו בילינו ביחד כמה ימים בלונדון, כאשר אנחנו היינו בדרכנו חזרה משליחות בדרום אפריקה, ומשפחת פרנק התחילה את שליחותה באנגליה. בלילה האחרון שלנו בלונדון, החנינו את הקרון שלנו לפני פתח הבית של משפחת פרנק, וזכינו לישון שם שינה ערבה.

שנה אחת היינו, ג'וני ואני יחד עם שושנה אדלשטיין ז"ל, מורים בבית הספר היסודי (בכפר הנשיא יש בית ספר, בית ספר בכפר הנשיא...). ימי ההולדת של אורי אדלשטיין, של אלישע וולפין ושל רפי פרנק חלים יום אחרי יום. ואז נוצרה הנוסחה המתמטית להלן: הגיל של הבן של המורה של כתה ב' ועוד הגיל של

הבן של המורה של כיתה ד' שווה לגיל של הבן של המורה של כיתה ו' (וזה בדוק! אבל זה היה נכון רק פעם אחת...).

על העבודה המשותפת של ג'וני ושלי בחינוך – יבוא ההמשך.

• אידה חביבי

את אידה זכיתי להכיר בפרק זמן קצר מאוד, קצר מידי. הכרתי אותה על שבילי הקיבוץ, ידעתי שהיא האמא של רננה והסבתא של רומי, וזהו.

יום אחד, כשחיפשתי ספר מסוים, ורננה הודיעה לי שהוא ברשותה, הלכתי לאסוף אותו ושוחחנו על ספרים ועל ספרות. הצעתי לרננה להצטרף לחוג לספרות, אבל היא אמרה שהיא עובדת, והציעה שאפנה לאמה. פניתי לאידה, שקבלה את הזמנתי בשמחה, ומאז היא הייתה חברה נאמנה בחוג לספרות. תמיד הייתה מגיעה עם ספר שהיא בדיוק שאלה בספריה, תמיד הייתה לה המלצה על ספר טוב, ותמיד היו לה דברי טעם לאמר על הקטעים שקראנו.

במשך כמה שבועות קראנו ספר, שנכתב על שנותיה הראשונות של יסוד המעלה. הספר "אוושת הרוח בברושים" נכתב על ידי בת למשפחה ממייסדי המושבה. ואז התברר לנו שאידה היא בת יסוד המעלה, וגם קשורה איכשהו למשפחה הזאת. הייתה זאת הפעם הרביעית, או החמישית שקראתי את הספר באחד מהחוגים לספרות, אבל הפעם נהנינו הנאה מיוחדת מהסיפורים שמאחורי הסיפור, שהוסיפה לנו אידה.

התחלתי להכיר את אידה טוב יותר, ולאהוב אותה עוד יותר עם חלוף הימים. הערכתי את צניעותה, את השקט שלה, את הנתינה האינסופית שלה, כולל ההתנדבות בביטוח הלאומי.

יום אחד הרהבתי עוז לפנות אל אידה בבקשה. בקשתי אותה, שאם אצטרך להתפנות לחדר המיון, ולא יהיה מי שילווה אותי, שהיא תהיה איתי. היא נתנה לי את הסכמתה ללא היסוס.

מבין בני משפחתה הכרתי עד היום, במהלך השבעה, רק את רננה ואת הנכד רומי. אידה הצנועה והמצטנעת, לא חסכה מלים של גאווה על רומי, הנכד המוכשר ועל הסרט שיצר, במסגרת מגמת הקולנוע בבית הספר "עמק החולה", ועל הפרסים שקיבל בארץ ובחו"ל.

השבוע קניתי ספר שירים קטן ומיוחד, וממנו אביא שיר המוקדש לבנותיה של אידה, בשבוע הבא, יחד עם הקישורים לסרט של רומי.

• מופטי

כותרת משנה: "האיש בן המאה שיצא לריצה האחרונה שלו"

מקווה שההספדים שנישאו על מופטי בלוויה ואחריה יתפרסמו כאן, כי אני מזדהה עם כל המילים היפות שנאמרו עליו. על החריצות וההסתפקות במועט שלו, על היסודיות היקית שלו, על העצמאות שלו עד לרגע האחרון, כמעט. אני עדיין מלאה התפעלות ממראהו של מופטי רק לפני שנה, פלוס מינוס, הולך ברגל מהמכבסה עם חבילת הכביסה הנקייה שלו, הביתה. רק בתקופה האחרונה הוא כבר לא רץ, לא הלך מהר מהר, עד שלא יכול היה עוד ללכת.

השם מופטי, הוא בוודאי לא נפוץ במחוזותינו, ויש לו קונוטציות מאד לא טובות. אבל אנחנו התרגלנו אליו ולא יכולנו לקרוא לו בשם אחר. פנינה ז"ל ספרה לי שבסוף אחת מנסיעותיו לחו"ל בשליחות המפעל, היא נסעה לנתב"ג לפגוש אותו. בימים ההם עדיין היה אפשר לעמוד על המרפסת ולצפות בנוסעים העולים או יורדים מהמטוסים (מישהו יכול להאמין לכך בימינו אלה?...). פנינה ראתה את מופטי מרחוק, ובהתרגשות רבה צעקה: "מופטי! מופטי!", וכל קהל הצופים במרפסת הסתובבו אליה במבטים מזועזעים...

נוח בשלום על משכבך, משה (מקס) מופטי ליפשיץ.

מאחלת לכולנו שלא נדע עוד צער, ושעוד זמן רב לא נגיע להלוויות אצלנו.

שבת שלום

תמר וולפין

לאה בן אדיבה	4.4	טרי לפינג	31.3
דנה אגם		דליה בוסקילה	
קרן איילון		אחינועם כץ	
רון ינטיס			
אמה קולינס		סימון שיינגזיכט	1.4
אריה וולפין	5.4	רוני וגנר	2.4
איציק חן		ניצן ויסבקר	
		אביגיל אלאני	
גיורא שיינגזיכט	6.4	קרמי נוי	
שאול וולפסון			
סמדר שיטרית		יהודה דהן	3.4
		טל סגל	

סיפור עם מסר לפסח

שני קבצנים, יהודי ונוצרי קיבצו נדבות על ספסל בפארק. כשהתקרב חג הפסח הזמינו יהודים טובים את הקבצן היהודי להתארח אצלם בערב החג.

אמר היהודי לחברו הנוצרי: "בוא אלמד אותך קצת ממנהגי הפסח, ובערב החג תוכל להצטרף גם אתה לשולחן הסדר".

והוא לימד אותו איך עושים קידוש ואיך נוטלים ידיים וכו' וכו'.

כשהגיע ערב החג התארח כל אחד מהם בבית אחר.

רעב מאוד הסב הנוצרי לשולחן הסדר וציפה לארוחה עשירה של בשר ודגים ומיני מטעמים.

אך במקום זאת קראו איזה סיפור שלא נגמר, ונתנו לו כרפס במי מלח, חסה ומצה יבשה... ואם כל זה לא מספיק, כשביטנו עדיין מקרקרת מרעב, נתנו לו מרור שכשהכניס אותו לפיו חשב שיתעלף מהטעם המר.

בכעס גדול קם מן השולחן ויצא מן הבית כשהוא צועק ומקלל את היהודים ש"לזה הם קוראים ארוחת חג!".

הוא חזר רעב ומר נפש אל הספסל שבפארק ומצא אותו ריק.

חברו עדיין לא הגיע. בחצות הלילה הופיע היהודי, שבע וטוב לב.

"איך היה הסדר?" שאל אותו היהודי בשמחה.

סיפר לו הנוצרי בכעס גדול על תלאותיו ועל עוגמת הנפש שנגרמה לו.

אמר לו היהודי: "שוטה אתה, אם היית נשאר רק עוד קצת היית אוכל טוב כל כך!"

לפעמים בחיים עלינו לאכול קצת מרור כדי לזכות בסעודה הגדולה. סבלנות... (הסיפור מאת רבי נחמן)

חג חירות טוב ומיטיב לכולנו, ניתן באהבה

שבת שלום וחג פסח שמח

דורית